

Fakulta biotechnológie a potravinárstva

Ústav potravinárstva

Martina Fikselová
Ľubomír Lopašovský
Alica Bobková

EPIDEMIOLOGIA A ALERGIE Z POTRAVIN

Tretie nezmenené vydanie

Nitra 2024

Názov: Epidemiológia a alergie z potravín

Autori: doc. Ing. Martina Fikselová, PhD. (3,54 AH)

Ústav potravinárstva

FBP, SPU v Nitre

MVDr. Ľubomír Lopašovský, PhD. (3,35 AH)

FBP, SPU v Nitre

doc. Ing. Alica Bobková, PhD. (2,42 AH)

Ústav potravinárstva

FBP, SPU v Nitre

Recenzenti: prof. Ing. Marcela Capcarová, DrSc.

SPU v Nitre

Ing. Miroslava Barnová, PhD.

SPU v Nitre

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 11. 4. 2024
ako skriptá pre študentov SPU v Nitre.

Táto publikácia bola vytlačená na ekologickom papieri.

© M. Fikselová, Ľ. Lopašovský, A. Bobková, Nitra 2024

ISBN 978-80-552-2735-1

13 POTRAVINOVÉ ALERGÉNY(A. Bobková)	72
13.1 Najčastejšie potravinové alergény	73
13.2 Príčiny rozvoja potravinových alergií	76
14 PREVENCIA A LIEČBA POTRAVINOVÝCH ALERGIÍ (A. Bobková)	76
14.1 Liečba potravinových alergií	77
15 CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH DRUHOV ALERGIÍ (M. Fikselová)	78
15.1 Alergia na vajcia	78
15.2 Alergia na arašidy	79
15.3 Alergia na horčicu	80
15.4 Alergia na ryby, kôrovce a mäkkýše	80
15.5 Alergia na orechy	81
15.6 Alergia na obilniny	81
15.7 Alergia na jablká	82
15.8 Alergia na exotické ovocie	83
15.8.1 Alergia na kiwi	83
15.9 Alergia na kravské mlieko	84
15.9.1 Náhrady kravského mlieka	84
15.9.2 Klinické prejavy alergie na kravské mlieko	85
15.9.3 Potravinové alergény kravského mlieka	86
15.9.4 Alergenicita proteínov kravského mlieka	87
15.9.5 Alergenicita mliečnych výrobkov	89
15.9.6 Diagnostický postup pri alergii na kravské mlieko	90
15.9.7 Liečba alergie na kravské mlieko	91
15.9.8 Prevencia alergie na kravské mlieko	91
15.9.9 Ochrana spotrebiteľa s alergiou na kravské mlieko	91
16 CHARAKTERISTIKA POTRAVINOVÝCH INTOLERANCIÍ (M. Fikselová)	92
16.1 Laktózová intolerancia	92
16.1.1 Metódy diagnostiky intolerancie laktózy	93
16.1.2 Komplikácie pri intolerancii laktózy	94
16.1.3 Liečba intolerancie laktózy	95
16.2 Celiakia	95
16.2.1 Klinický obraz a diagnostika celiakie	96
16.2.2 Liečba celiakie	97
17 ZÁKLADNÉ POSTUPY ZNIŽOVANIA RIZÍK ALERGÉNOV V POTRAVINÁCH (A. Bobková)	98
17.1 Prevenčný plán znižovania alergénov v potravinách	99
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	103

ÚVOD

Už stredovekí učitelia sa domnievali, že pôvodcami nákazlivých ochorení sú živé bytosti „*contagium vivum*“. Hoci epidemiologické myslenie a empirický epidemiologický prístup k obmedzovaniu šírenia chorôb majú svoju dlhú históriu, epidemiológia ako samostatný vedný odbor je pomerne mladá. V posledných desaťročiach prekonáva značný rozvoj a dnes jej patrí medzi jedno z popredných miest verejného zdravotníctva a preventívnej medicíny.

Epidemiológia ako veda sa zaoberá teoretickými i praktickými otázkami ochrany obyvateľstva predovšetkým pred infekčnými chorobami. Patrí do kategórie preventívnej medicíny zameranej na štúdium problémov a na prevenciu neinfekčných ochorení.

Alergia je chorobou z civilizácie. Svet alergie sa vďaka zmenám životného prostredia a štýlu života rapídne mení. Za posledných 30 rokov počet alergických pacientov vzrástol. Tento stav má aj naďalej stúpajúcu tendenciu. Zároveň pribúdajú nové typy alergií, ktoré boli pred desaťročiami úplne neznáme. Expozícia rozmanitejším alergénom - látkam vyvolávajúcim alergiu počas dlhších období má za následok tzv. polysenzibilizáciu - zvýšenú citlivosť na viaceré druhy látok alebo alergénov a ktorá môže, minimálne čiastočne, predstavovať základ pre trvalú a ťažkú povahu príznakov alergie.

Príčinou alergických ochorení môžu byť potraviny samotné, potraviny pripravené genetickou manipuláciou, aditíva, konzervačné látky, korenie, skrížené reakcie medzi potravinovými alergénmi napr. peľmi, ale aj zmeny, ktoré môžu nastať pri výrobe, spracúvaní, skladovaní a manipulácii s potravinami.

Dôležitá je správna distribúcia vhodných potravín – bezalergénnych a zvýšenie povedomia obyvateľstva – informovanosť o vplyve výživy na zdravie, zameriavať sa na prevenciu. Zmeniť postoj obyvateľstva k vlastnému zdraviu, vážiť si ho a v nadväznosti na to ovplyvniť aj výber potravín.

Nitra, máj 2016

Autori

Autori:

doc. Ing. Martina Fikselová, PhD.

MVDr. Ľubomír Lopašovský, PhD.

doc. Ing. Alica Bobková, PhD.

Názov:

EPIDEMIOLOGIA A ALERGIE Z POTRAVIN

Vydavateľ: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Vydanie: tretie nezmenené

Počet strán: 106

Náklad: 60 ks

Rok vydania: 2024

AH – VH: 9,31 – 9,50

Neprešlo redakčnou úpravou vo Vydavateľstve SPU v Nitre.

ISBN 978-80-552-2735-1